

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) zneso vselej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Državne volitve na Nemškem.

Najmenitnejša politična dogodba, ki jo vsi listi pretresujejo, je izid državnih volitev na Českem in izid volitev za nemški državni zbor. O prvih govorimo prihodnjic, danes se oziramo le na nemške volitve. Nemški liberalni listi so zaradi teh volitev jako osupnjeni in „Presse“ 16. t. m. naravnost spoznava, da celo tisti, ki so se najhujšega bali, kaj tacega niso pričakovali.

Izmed 324 voljenih jih je po vradnih poročilih okoli 116 državi nasprotnih poslancev, in za 48 poslancev bode treba še novih volitev, pri katerih bodo skoraj gotovo zmagali nasprotniki nemške vsredbe (centralizacije). Nemško ljudstvo je tedaj sijajno pokazalo, da ne mara za tisto nemško stranko, ki si je brez ozira pripisovala pravico zaničevati ne le nemških narodov, ampak tudi tiste Nemce, ki z njimi ne vlečejo. Oslepljeni od sedanjega liberalizma si ti ljudje domišljujejo, da slišijo travo rasti; ker se pa volitve niso izšle po njih mislih, so tako zmoteni, da „D. Ztg.“ pravi, da ne umé nemškega ljudstva, stara „Presse“ pa hladno kri zelo priporoča.

Tudi mi, ki priporočamo napredek na političnem polju, pa brez prekucij, ki svet pretresajo, se nismo nadjali, da se bo spoznanje resnice in pravice tako hitro in zdatno razširilo med Nemci. Ker so nemški liberalni, posebno naši nemški ustavoverni listi ljudstvo vedno slepili in motili, smo mislili, da so se liberalna načelstva, ki se človeku le prehitro priljubijo, že tako vkoreninila v nemškem ljudstvu, da bode treba več let in veliko truda, da se bodo zopet zavedali svoje človeške časti

in dolžnosti. Pa ravno sedaj, ko se nam je zmiraj godlo, da omikano nemško ljudstvo nič več ne mara za krščanstvo in za vero, nemško ljudstvo na laž stavi svoje politične voditelje, ker je n. pr. na Bavarskem med 48 poslanci izvoljenih skoraj s prečudno edinostjo enoglasno 32 katoliških mož. Veseli nas ta zmaga, katero so si katoličani pridobili ne le na Bavarskem, ampak tudi v Vestfalu, na Porenskem, v Hasiji, na Hohencolernskem, na pruskem Šleškem in Pozuanskem. Vidili bomo, če bodo zdaj državniki kaj ozira imeli na to dogodbo in na prepričanje ljudstva, ki se bolj in bolj razodeva, če bodo še mislili na starokatolike, ki so jim bili doslej k srcu priraščeni, katerih, kakor so volitve pokazale, med ljudstvom nikjer ni. Toliko o volitvah v katoliškem delu Nemčije.

Ozrimo se pa še nekoliko v protestantske dežele. Kar je njih naj slavniji pesnik Goethe tako mojstersko rekel: „Die ich rief, die Geister, werd' ich nun nicht los“ — vresničilo se je pri teh volitvah. Liberalci so mislili, da zamorejo ustaviti človeško hrepenenje po prostosti, kadarkoli bodo hoteli. Mislili so, da mu bodo zaukazali: „Dotlej smeš iti, dalje pa ne“, pa močno so se zmotili nad človeško natoro. Človeški duh nikdar ne počiva, ampak gre ali naprej ali nazaj. Na Francoskem so prišli za Voltèrom Jakobinci, ki so bili še hujši od njega, za komunisti konec unega veka so prišli socialni demokrati, in za temi naši internacijonanci, ki vse poprejšnje silo presegajo. Vresnečuje se tedaj, kar je nemški Schiller rekel: „To je prekletstvo hudega djanja, da rodivši rodi le hudo.“ In nemški liberalizem je rodil strašno hud rod; skoraj vsi

voditelji socialistov so bili izvoljeni pri poslednjih nemških volitvah. Nekdaj v Hubertovi trdnjavi zaprti strgarski pomočnik Bebel, učitelj Liebknecht, 28letni bukoveški pomočnik Most, ki je bil pred nekoliko leti iz Ljubljane pregnan, l. 1870 na Dunaji zavoljo upora med delavci v ječo obsojen, ob Hohenwartovem ministerstvu pa pomiloščen, potem Bismarkov osebni nasprotnik, ki je sedaj v zaporu, dr. Jakobi, internacijonalni mizar Jock in nevarni socialni demokrat Hasenklever, in še mnogi drugi enaki tički so z veliko večino glasov izvoljeni za poslance nemškega državnega zbora, in propadli so proti njim, ki so tolikanj nevarni, kandidatje zmerno liberalne stranke. Vlada je še za Moltke-ta v Berlinu komaj komaj nekaj stotin glasov nabrala, njeni nasprotniki pa so jih dobili na tisuče. In tako se sčasoma Bismarku lahko primeri, da bode med tremi stoli na tla sedel.

Kdor pri teh prigodbah še ne vidi malopridnega sadu sedanje dobe, ljubi slepoto in nalašč meži. Državnikom pa z odkritosrčno vdanostjo kličemo: Zdaj ste na razpotji, predramite se — ne le ker so v nevarnosti vaše glave, ampak ker boste tudi odgovor dajali od vsega, kar iz vaše vnemarnosti in zanikernosti še hudega pride: ker to je prekletstvo hudega djanja, da rodivši rodi le hudo.

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. Iz Ljubljane, 19. jan. V 11. številki skuša „Narod“ opravičiti dr. Razlaga, ki je z Zagorcem glasoval zoper predlog finančnega odseka. Da bi se mu to posrečilo, zasukal je to reč tako, kakor da bi

Podlistek.

Mladi Ladis.

(Povest iz sedanjega časa; poslovenil I. S. Gombarov.)

(Dalje.)

VI.

Tistikrat je morala občina vsled novih šolskih postav šolsko poslopje povečšati, in preskrbeti nekaj potrebnih šolskih pripomočkov. Zavoljo tega je imel občinski zastop precej viharo sejo. Nastale ste v zastopu dve stranki; na čelu tiste, ki je bila zoper nove šolske postave, stal je župan, na čelu druge pa nek odbornik, ki je bil krčmar in z učiteljem in mladim Ladisom dober prijatelj.

Ravno je bil v seji razgovor najživahnejši, kar prinese občinski sluga pismo, ktere ga je župan z vidno nevoljo bral. List je bil od mladega Bolnarja. V njem ponuja Ladis občini

precej denarja za zidanje nove šole in za nakupljenje novih učnih pripomočkov. Ob enem je obljubil, da bo gledé na veliko imenitnost ljudske šole za narodno izobraženje tudi v prihodnje občino podpiral, ako ne zgreši pota narodnega napredka. Zbrani očetje so vstali s svojih sedežev in sklenili Ladislavu Bolnarju za ta velikodušni dar zahvalno pismo poslati.

Ko je kmalu poznej bila volitev novega občinskega odbornika, bil je z veliko večino izvoljen Ladis in slišali so se še glasovi, da bi njega najrajši imeli za župana. Nasprotna županova stranka je morala molčati, ker je bila v manjšini. Najbolj je Ladisovo hvalo razširjal vaški učitelj.

Ta je bil za svoj kraj omikan in skoro povsod priljubljen mož, samo majhna županova stranka mu je nasprotovala. Obdolževala ga je drznih novotarij in tožila črez-nj, da vsako leto prosi za povikšanje plače. Enkrat je župan očitno rekel govoreč o učitelju: „Ti gladovnjaki nimajo nikoli zadosti. Ako le kak goldinar zavošejo, že prežijo na-nj, kakor hudič na verno dušo.“ Učitelj je o tem govorjenju

županovem slišal, ter v prihodnji prošnji za povikšanje svoje plače kot dokaz, kako je potreben, tudi omenil, da ga je župan sam očitno imenoval gladovnjaka, ker poleg sedanje plače mora skoro glad trpeti. S tem se je nad županom maščeval, a župan mu tega ni mogel odpustiti. Vendar vse prizadevanje županovo in njegove stranke bilo je zastonj, da bi učitelja spodbili. Tudi ondašnji župnik, častitljiv in jako spoštovan starček, ki so se iz principa vsih strankarskih borb izogibali, se niso dali pregovoriti proti učitelju, ker še je bil ostal organist, dasiravno je po novi postavi vsaka cerkvena služba ločena od učiteljske. Ni se bilo toraj čuditi, da je učiteljeva beseda skoro povsod več veljala, kakor županova. In marsikteri vaščan, ki na tihem ni bil z njim zadovoljen, pridružil se je očitno njegovi stranki. Tako se je po učitelju tudi Ladisova stranka množila, še preden se je v vasi naselil. Ker so nasprotno stranko pitali s črnuhi in mračnjaki, so se vsi ne le v vasi, ampak tudi v okolici, kteri so hoteli za omikane in izobražene veljati, morali njegove stranke držati.

bilo v zboru šlo le za 130 sežnjev zemlje. V članku: „Realka in deželni zbor“ smo iz aktov dokazali, da ni šlo za košček glavarjevega vrta, kterega je bil zbor voljen odstopiti brez ugovorov, ampak za to, ali se hranilnica zaveže v hišo vzeti realko, ali pa se jej prepusti na prosto voljo, da jo dene pod kap, kadar se ji zljubi in s tem napravi deželi veliko stroškov; to bi hranilnica gotovo storila, ako bi realka kdaj postala slovenska. A „Narodu“ je to zdaj vse eno. „Vse res, pravi, da se hranilnica slovenske realke boji, vse res, da ji je prej drugače obetala, ali kaj se hoče?“ „Narod“, ki tako rad trdi, da se bojuje v prvi vrsti za narodnost, nezvest postane svojemu poglavitnemu namenu in blagovoljno prizanesi še nemškutarjem, po katerih sicer tako rad udriha, da le reši čast dr. Razlaga, ki je zdaj poglavitna podpora mladostencev. On se tedaj v prvi vrsti bojuje za dr. Razlaga in potem pride še le narodnost. Sicer pa to za nas ni nobena nova prikažen, saj so se bili Narodovci že pri državnih volitvah v Celji in Brežicah zedinili z nemškimi liberalci, da so zmagali s svojim kandidatom. Mladostovski liberalizem se zamore vzdržati le s pomočjo nemškega liberalizma, in kar je storil Razlag, storili bodo polagoma vsi „mladi“. Čudno je le to, da pri vsem tem hočejo biti še narodni!

Iz Dolenjskega, 17. jan. — X — Dr. Razlag drugi politični petelin, pod tem naslovom pripoveduje se v Goriškem „Glasu“, da je proti koncu l. 1871 imel priliko, pogovarjati se z dr. Razlagom o slovenski politiki. Že takčas je dr. Zarnik, sicer še bolj skrivno, trosil svoj lažiliberalizem med slovenskim narodom; dr. Razlag pa je takrat popolno obsodil postopanje in liberalne misli mladih ter „Glasovemu“ dopisniku rekel: „Dr. Bleiweis stoji neomadeževan med Slovenci, njega značaj je čist, kakor zlato, on je za nas Slovence na malem to, kar je Palacky za Čeha na velikem, njega se vsi držimo; dr. Zarnik pa bi bil, ko bi se mu le nekoliko voditeljstvo prepustilo, za Slovence to, kar je Starčević za Hrvatse“. Naj k tem vrsticam še nekaj dostavim. L. 1871. sem tudi jaz imel priliko z g. dr. Razlagom se pogovarjati o slovenski politiki, zlasti o deželnih poslancih. Dr. Razlag je tedaj rekel: „Zarnik je drugi Starčević; s tem človekom ni nič početi in povem, da se ne bodem dal v deželnem zboru voliti v noben odsek, v kterega bi bil voljen dr. Zarnik.“ Da so to „ipsissima verba“ dr.

Razlaga, bode mi pričal g. Luka Svetec, ki je takrat še z enim gospodom, kterega bom, ako bi bilo treba, imenoval. Tako je dr. Razlag takrat sodil o dr. Zarniku, s kterim se zdaj brati; pa kdo bi se temu čudil, ker sta oba politična petelina.“

Od Goriško-laške meje, 16. jan. G. — Znano je, da je l. 1866. veliko lahov služilo v avstrijski vojni. Ker jim niso upali, odposlali so jih večidel na Pemsko, kjer so Prusi razsajali. V strašni bitvi pri Sadovi bilo jih je mnogo ranjenih in poškodovanih. Ko je Avstrija sklenila mir in Lahom prepustila Benečansko, pogodila je z laško vlado, da mora skrbeti tudi za te nesrečneže, ki so se bili povrnili v svoje kraje in jim na dan plačevati po 10 kr. Pa laška vlada je kmalo pozabila na to pogodbo; prepustila je večidel za delo nezmožne revčke največjemu siromaštvu in bi morali lakote poginiti, da bi se jih ne bili usmilili dobrotni ljudje. Prosili so pri laških gospóskah, naj jim izplačujejo pogojeno jim miloščino, pa odgovorili so jim, da potrebujejo denar za bolj potrebne reči, nego dajati ga ljudem, ki so se bojevali za sovražnike Italije. Eden izmed teh nesrečnežev v Videmski okolici obrnil se je, ko so mu povsod vrata pokazali, do nekega ondašnjega duhovnika, ki je vso to reč sporočil nekemu imenitnemu prijatelju na Dunaju. Prišlo je sicer do ušes cesarjevih, kako neusmiljeno laška vlada ravna z omenjenimi hromci, in cesar so zapovedali invalidu izplačati iz njih lastnega premoženja vse, kar je imel od laške vlade tirjati. To blago delo se je kmalo pozvedelo po vsih bližnjih okrajinah in kakor slišim, hočejo zdaj še drugi invalidi iz onih časov, ko so še avstrijski državljani bili, pri našem cesarju iskati pomoči, da jim ne bo treba beračiti pri beraški laški vladi. Ni tedaj čuda, da že Lahí sami za Laško dosti več ne marajo, in si nazaj želé one srečne čase, ko so bili pod avstrijsko vlado.

Sg. Avstrijsko. Z Dunaja 16. jan. — (Knaffl. Materijalizem.) Veseli me, da sem s svojim dopisom o Knaffelnovih vstanovah nekoliko obtežene vesti razdražil. To mi spričuje neki spis v „Narodu“, o kterem Danica nekoliko poroča. Rad bi vedel, zakaj je dotični dopisnik skoval tak životopis že davno umrlega moža. Ali mar misli, da so zato vživetelji vstanove manj dolžni, ali pa še oprosteni spolnjevati vse dolžnosti, ktere so v vstanovnem pismu našete? Ali morda za to, ker

bi bil Knaffel prisiljen (!) duhoven, nič ne velja njegov namen, zarad kterega je vstanovil štípendije? O ne, le zapomnijo naj si vsi, da je Knaffel imel namen, „dass jene desto fúglicher der Tugend und fleissiger den Studien obliegen — einzig und allein Gottes Ehre und das Heil der Seele zu befördern“; zato je stavil tudi že znane pogoje, ker le s tem je mislil ohraniti slovensko mladino na potu vernosti in poštenosti. Kdor pa teh pogodeb ne spolnjuje in vendar vstanovo vživa ali jo je vžival, ta se redi ali se je redil s krivičnim blagom, ker je namreč ipso facto zgubil stipendijo, in naravnost nasproti ravna namenom blagega moža; on je grd nehvaležnik, in ko bi mrtva roka oživela, pač bi lastno premoženje obrnila za kaj boljšega, kakor pa delila ga takim nehvaležnikom.

Od kod je dopisnik zvedel za Knaffelnovo življenje? Kdor hoče o minulih osebah in djanjih pisati, ta pač ne more in ne sme zajemati le iz svoje domišljije ali pa samovoljno sklepati, tako delajo novelisti, pri njih ima zlagajoča domišljija prosto pot. Takih predrznih skokov pa zgodovina ne trpi — in predrzni so skoki pri Knaffelnovem životopisu. Knaffel je bogoslovce izobčil od štípendij — tako krivo trdi Narodov dopisnik — in ni izvršitve dal duhovnom v roke, zato sta ga v semenišče prisilila očetova kletev in materin jok. Pride mi na misel pregovor: „Wie der Schelm selber ist, so denkt er von andern.“

Odkod je zvedel, da so bogoslovci odločeni? Iz vira gotove ne, ampak le iz zlagajoče domišljije. Vir je vstanovno pismo in to pravi, da ustanove so za „kranjske revne študente.“ Bogoslovci imajo z družimi enako pravico — se ve, štípendij niso vživali zadnja leta (in iz tega morda dopisnik sklepa, da so izločeni), — ker jih tukaj ni bilo; a le pridejo naj, in dobili jih bodo. Ta razlog tedaj ne velja za sklep na očetovo kletev, ker ga ni; pa tudi iz drugega razloga se ne more izpeljati, kar izpeljuje životopisec Knaffelnov. Ta je dal izvršbo oporoke svojemu najboljšemu prijatelju Wohinz-u (da popravimo zadnjo pomoto: W. je bil Slovenec a ne duhoven), kterega nasledniki naj bodo „dr. juris, wo möglich der krainer Nation, weil sie die krainer Studenten besser kennen.“

Toliko sem zapisal, da še nekoliko zbudim vest vsem, ki sedaj tako lepo delajo za čast Božjo, da jim ni bolj pri srcu, kakor

Sem ter tje so že govorili, da pri prihodnjih volitvah morajo g. Ladisa za poslanca voliti. Gospod učitelj je zato po oštarijah marljivo njegove dobre lastnosti razlagal. Pravil je: „To je mož, kakoršnega zdaj potrebujemo. On vé, kje kmeta črevelj žuli; on je prijatelj napredka in svobode, je izobražen in izgovoren ter vé tudi povedati, kar za dobro spozna. Sposobnejšega za poslanca ne moremo najti.“ Kmalo se je po vsih oštarijah in zborih le o mladem Ladisu govorilo.

VII.

Vrh tega je prinesel nek časnik, ki je zastopal gospodarske zadeve, obširen sestavek, ki je bil poln slave o mladem Bolnarju. Zlasti se je povdarjalo, da je on prvi začel polje umno obdelovati poslužujoč se novih iznajdeb in strojev. Na Nemškem je že vse to dolgo v navadi; pri nas pa trmasti, vsakemu napredku sovražni in le starinskega se držeči kmet nasprotuje vsemu novemu. Če bo se enkrat le eden premožen, izobražen in za občno korist vnet gospodar umnega gospodarstva poprijel,

bodo ljudje kmalu opazili korist, bodo se sami umnega obdelovanja poprijeli ter zaničevali tiste, ki se nočejo starega ločiti samo za tega voljo, ker sta tako oče in dedek delala.

Več iztisov tega časnika se je poslalo v vas, kjer so romali od hiše do hiše, iz roke v roko, kdor je le znal brati. Čeravno so nekteri različno sodili, kar je bilo ondi napisano, je vendar Ladis prišel pri vseh v večje poštenje. Ladis je bil v „cajtengah“ pohvaljen, to se le imenitnim možem zgodi.

Naposled pa so vendar začeli popraševati, kje da hodi ta imenitni mož, umni gospodar, ki ima za celo okolico že toliko zaslug. Mesečni je že preteklo, kar so mu očeta pokopali, povsod se o njem govori, videti pa ga ni nikjer.

Gospóda iz mesta, ki je poletno stanovanje pri Bolnarici najela, se je že pripeljala, pa Ladis je ni spremlil. Pozno zvečer so se pripeljali v zaprti kočiji; Bolnarica je že spala. Vzbudili so jo in morala je prišlece v njihovo sobo peljati. Bile ste le dve gospe; ena stara in ena mlada. Starša je bila v črni obleki z

očali na nosu, mlajša čudno elegantna in silno prijazna. Starša jo je klicala Milko, to je Emilija. Bila je temnih oči, bledega obraza, kar jo je delalo posebno mično, zlasti kedar se je nasmehnola. S svojimi ročicami je božala staro Bolnarico po lici in jo prosila, naj jej bo dobra in prijazna. One dve s teto jej gotovo ne bote nadležnosti delale. Rade bi le mirno in tiho živele na bolj samotnem in zdravem kraju, da se prej okrepite, ker ste obe nekoliko bolni. „Ah“, sklene Milka, „kako se veselim teh prijaznih goric in prijetnih sprehodov med vinogradi in gozdi.“ In teta Hildegarda, tako se je imenovala starša gospa, dostavi: „Vi mati pa bote nama izvrstno mleko in sirovo maslo preskrbeli, kaj ne?“ „Kakoršno bomo imeli, milostne gospe!“ Krma je zdaj za krave najboljša, toroj bo tudi mleko dobro!“

„Hvala Bogu! To bo življenje!“

(Dalje prih.)

smešiti vero in razširjati svoj materialni „Köhlerglauben“. Pravim „Köhlerglauben“ zato, ker si mora res oči zatisniti in v verige zvezati pamet, kdor veruje materializmu. Gaz, pravijo, je bil nekdanj vesoljni svet (čemu ne oporekamo), počasi se je zgoščeval, masa se je sukala, od osrednje mase so se kosi odkruševali: od tod solnce in okrog njega vrteče se ozvezdje. Iz kamna je v tisučih letih nastalo življenje itd. Pa čudno, kako da se snovi raztopljene v gaz niso zvezale po postavi, ki se imenuje postava izborne sorodnosti „Wahlverwandschaft“? Kako se je izrilo iz kamena življenje? Dokaze! Skušnje! Nimajo jih, ampak vse vržejo v milijone let in verujejo! To je slepa vera, vera skladalni domišljiji, vera brez dokazov!

Česka. Pri državnih volitvah za mesta so tudi zmagali vsi od staročehov priporočeni kandidatje, mladočeski niso dobili še toliko glasov, kakor ustavoverni. Razpor med českim ljudstvom je s tem srečno odstranjen. Mladi so se sklicovali na česko ljudstvo in trdili, da se hočejo njegovemu izreku podvreči; ravno tisto trdili so stari, ki so v svojem oklicu rekli, da reč prepuste razsodbi volilcev. Volilci so se izrekli za stare in upamo, da ostanejo mladi mož beseda.

Ogrska. Na interpelacijo Huszarjevo o volitvi v Pančevi odgovoril je minister notranjih zadev, da so mu znane nepostavnosti te volitve, in da je zaukazal strogo kazen ter tudi prepovedal rabo serbskih zastav. Se ve, da po tem takem kaznuje le Srbe, ne pa madjarov, ki so se, kakor smo zadnjič omenili, najbolj pregršili.

Minister prosvete položil je pred zbornico zakonsko osnovo o zidanju med-kirurgične klinike. — V odboru enoidvajsterih govoril je Senyey o prenačenju sedanjega upravnega sistema, o zmanjšanju centralne administracije, o znižanju uradnikov. Avtonomija municipij je želeti ali po angleškem zgledu se na Ogrskem ne more vpeljati, ker tu manjka vsih pogojev. Nova sodnijska uravnava potrebuje samo iz finančnih vzrokov zopetno spremeno. Ločitev justice od uprave se ne sme do skrajnosti tirati.

Vnanje države.

Pruska. V deželni zboru so te dni hudo pestili Bizmarka. 15. t. m. mu je namreč poslanec Schorlemer Alst očital, da je l. 1866 v zvezi s puntarjem Klapkom Ogru in Dalmatince po 9. Usedomu in Barvalu hujskal, naj hrbet obrnejo avstrijski vojni in vstopijo v Klapkovu ogrsko legijo. Včeraj pa ga je poslanec Mallinckrodt dolžil, da je nekdanj mislil nemške dežele unkray Rena odstopiti Franciji. Bizmark je Mallinckrodtu odgovoril, da je to gola izmišljija in laž, s katero črnijo njegovo osebo. On ni besedice zinil o tem in nikdar ne mislil odstopiti Franciji kako nemško vas ali njivo. Poslanec Schorlemer-ju pa je odgovoril, da se v vojski vsakdo sme braniti. Po bitvi pri Sadovi in ko se je Napoleon začel vtikati v vojsko l. 1866, niso smeli izbiti nobene pomoči. Mallinckrodt je Bizmarku odgovoril, da to, kar je rekel, stoji v Lamarmarovi knjigi, ktere dosihmal še nihče ni ovrgele. Ker knez Bizmark, trdi da to ni res, se je tedaj Lamarmora lagal. Bizmark je pri tej priliki tudi rekel, da bi on zamogel o Lamarmori še vse kaj hujšega povedati, kakor Lamarmora o njem in je konečno ponosno izrekel

besede: S ponosom rečem, da me med vsemi možmi v Evropi najbolj in najhujši sovražijo.

— Deputacijo avstrijskega drag. polka nr. 8 je 17. t. m., sprejel princ Karol, ki je, obdan od svoje soproge, obeh dvorstev, maršala Wrangela, čestitajoči deputaciji v imenu cesarja delil pruske redove. Princ Karol se poda potem z deputacijo k cesarju, predstolnemu princu in drugim udom cesarske rodbine. Popoldne je bil obed v palači na Viljelmovem trgu, drugi dan pa pri avstrijskem poslancu grofu Karolyi-u.

Francoska. Za Napoleona III. so si pariški liberalni, rudeči in vladni listi prizadevali na vse kriplice ljudstvo pregovoriti, da bi sardinski vladi posodilo svoje novce, da bi mogla izpeljati svoje nakane zoper pravo in cerkev. Zato so dobili oni listi žvenčečo plačo; a mesto bogata in močna, postala je mlada Italija država komaj životareča. Da bi nekoliko zadostila nenasitljivim potrebščinam, odredilo je „kraljestvo Italijansko“ visok davek na obresti državnih papirjev, in tako prelomilo pogodbo, ker je svojim posejvalcem odbilo del njim pripadajočih denarjev. Tudi plačuje obresti v papirju, pri katerem dobitnik zgubi 15—20 procentov. Na Francoskem pa mora garibaldinsko-laška vlada v francoskem denarju, tedaj popolno plačati. Tega se poslužujejo mnogi njenih osvobojenih in osrečenih podložnih in pošiljajo svoje obrestne povzetnice v Pariz. Temu nepatriotičnemu početju hočejo pa laški ministri konec storiti in so sklenili, da mora vsak obrestini prejemnik, ki v Parizu dobiva obresti, s podpisom mesto prisege potrditi, da so dotični dolgovi in obroki njegova last in da noben italijanski državljani nima kaj pri njih. Tedaj se tirja prisega, preden se da to, kar se s pravnega stališča dati mora.

Italija. Liberalci vidijo se primorane „poostriti“ že nekaj časa obstoječo postavo o civilnem zakonu. Skupni pregled samo cerkveno, tedaj proti postavi sklenjenih zakonov in otrok v teh zakonih rojenih kaže take ogromne številke (otrok je čez 100.000), da bodo v Italiji kmalo samo zakoni, katerih postava ne spoznava za veljavne, in otroci, ktere postava proglašja za nezakonske. Toda vse žene proglasiti za priležnice in vse otroke za nezakonske, to celo laškim liberalcem ne dopada in zato je predložila vlada zbornici novo postavo, po kateri se spoznavajo do sedaj samo cerkveno sklenjeni zakoni za veljavne in otroci za zakonske, ob enem pa z denarno kaznijo in ječo žugajo vsem tistim, ki bi se v prihodnje cerkveno poročali, preden so se poročili civilno, in vsem duhovnom, ki bi cerkveno poročali, preden so zaročeni bili zapisani v civilnih registrih.

— O pokrajini in o mestu Rimskem je vlada razglasila iz preteklega leta strahotne reči, ki kažejo, koliko sreče se vživajo v novi Italiji. Vseh skupaj je ondi naznanjenih bilo 9110 hudodelstev, le pri sodnijah v Rimu 4840; med njimi je 19 radovoljnih umorov, 123 pobojev, 2007 težkih ranjenj in 6960 roparstev ali pa tatinstev. Prebivavec ima Rim s svojo okrajino okoli 730.000. Toraj na 80 oseb (z ženskami in otroci vred) se eno omenjenih hudodelstev v l. 1873 šteje.

In ako se mesto in okrajina presoja vsaktero posebej, tedaj se pokaže še hujši sad. Kako so obrekovali deželno vladarstvo papeževo, pa kdaj je bilo slišati kaj tacega? Sedaj pa, ko vlada puntarstvo, ki se vedno baha s svojo obiko in s svojim napredkom, je to naravno, in pripisovati se ima le slabi napačni, izreji Rimljanov!!

— Nek rimski liberalni list je raznese vest, da mislijo papež posredno sprejeti od sardinske vlade ponujano letno plačo, ker so pritrdili temu, da je minister Minghetti plačal nekemu belgijskemu bankirju dolg, kterega papež ne morejo vrniti. Kaj opozicijski list s tem namerava, ali dregniti Minghettija ali drug nečasten manever, je težko vganiti; a gotovo je, da papež nimajo nikakega dolga in čeravno ne morejo zdaj toliko storiti v dobre namene, kakor nekdanj, imajo vendar po dobrovoljnosti vernikov dovolj pomočkov in njih stanje je gotovo bolje kakor Viktor-Emanuelovo.

Španjska. Iz Madrida se poroča, da se je nekaj razpuščenih kortesev tam zbralo in Castelarju izreklo zaupnico. Tudi mu hočejo dati nalog, da naredi nek oklic do Španjske dežele, kar pa čisto nič pomagalo ne bo. —

Admiral Chicaro je 15. t. m. oficijelno izvedel, da se mu bo oddala fregata „Numancia“, na kateri so bili Kartagenski uporniki pobegnili v Afriko. Vsled tega je vlada svojo zadovoljnost o zadržanju francoskih oblastnij izrazila in izrekla svojo hvalo v Versaillesu.

Francoska fregata „Savoie“ se je stationirala v Mers-el-Kebiru, kamor se je vrnil tudi francoski parnik „Ardèche“, ki je bil odpeljal španjske begunce v trdnjavo Laraew in ne v Algier. Contreras, Ferrey in ustajniško kolo vodstvo se bodo v Oranu zavarovali. Constantini in Galvez nista se oddala v vojaško bolnico, zadnji je zelo ranjen. Ušli hudodelniki se bodo izročili Španiji, begunci pa osvobodili.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

Enajsta seja, 13. jan. Prvo na vrsti je poročilo odseka za pregledovanje poročila deželnega odbora o njegovem delovanju za dobo od 1. novembra 1872 do konca oktobra 1873. Poročevalec tega odbora je dr. Poklukar, kateri prebere sledeče predloge:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Ponoviti prošnjo do slavne vlade za zdatno podporo za javne ljudske šole na Kranjskem.

2. Deželnemu odboru se naklada, deželnemu zboru staviti predloge, kako bi se zvečšali dohodki za šolski zaklad.

3. Na dalje pretresovati in dež. zboru poročati, ali bi ne bilo koristno, da se šolnina na javnih ljudskih šolah na Kranjskem odpravi.

4. Deželnemu odboru se naklada, po vsi moči skrbeti, da se dela za posušenje ljubljanskega močvirja po obeh bregovih Ljubljance nar pred izvršijo.

5. Darila, odločena v deželnem zakoniku II. leta 1870, št. 142, se pripoznajo vsakemu, kdor skaže, da je tam imenovano zver oziroma steklega psa, kakorkoli usmrtil.

6. Deželnemu odboru se naklada, pretresovati in deželnemu zboru staviti predloge, kako bi se pospeševal posel, spadajoč v področje občin, in kako bi se polajšala po novih naredbah občinam nastajajoča bremena.

7. Slavno c. k. ministerstvo za trgovino se naprosi, naj vodstvu Rudolfove železnice naroči, da svoj kolodvor v Ljubljani odpre za splošno sprejemanje popotnih in blaga.

8. Deželnemu odboru se naklada, skrbeti za to: da se tiste ceste, ktere so deželo že mnogo stale, dodelajo in javni rabi dodajo.

9. Deželni odbor naj temeljito preišče in deželnemu zboru predlaga, ali in kako bi se izpeljala cesta iz Litije čez Lipinsko bukovje.

